

Pressmeddelande

Lund den 24 maj 2022

Ny rapport: Skåne i stormens öga - så slår ökande kostnader mot företag och hushåll

2021 var ett återhämtningens år för den skånska ekonomin med fler jobb, lägre arbetslöshet och högre bostadspriser. Men idag är vi i ett nytt läge som kan liknas vid den ekonomiska stormens öga - mellan coronakris och en kommande period med högre inflation och räntor. Företag och hushåll står inför tuffare tider då priserna på energi, bränsle och livsmedel fortsätter att öka samtidigt som ränteläget stiger. Det innebär mindre marginaler för tillverkande företag, högre levnadskostnader för invånarna och i slutändan en förväntad minskad konsumtion och avmattad bostadsmarknad. För en skånsk tvåbarnsfamilj kan kostnadsökningarna innebära utgifter på 6 000 kronor mer per månad. Det visar vårens utgåva av Skånsk konjunktur från Sparbanken Skåne.

I stormens öga kan det upplevas relativt lugnt, trots att det blåser kraftigt på många håll. I Skåne kan vi se tillbaka på en stark ekonomisk återhämtning efter pandemiåret 2020. Totalt skapades 22 000 nya jobb i Skåne under 2021, varav 12 000 i Malmö och 6 000 i Lund. De två städerna stod tillsammans för 85 procent av jobbtillväxten i Skåne.

I april var arbetslösheten i Skåne 8,7 procent. Senast den skånska arbetslösheten var stabil på en nivå under 9 procent var 2009. Även Malmö har den lägsta arbetslösheten på många år, inte sedan 2010 har den varit lägre. Det är tydligt att de många nya jobben nu börjat synas i arbetslöshetsstatistiken, men det finns stora utmaningar med bland annat långtidsarbetslöshet.

- Varannan arbetslös i Skåne har varit utan jobb i över ett år. Jämfört med riket som helhet ligger också den skånska arbetslösheten nära två procentenheter högre. Samtidigt skriker många branscher efter arbetskraft. Matchningsproblemen är vår stora utmaning på arbetsmarknaden, vilket stärks av en ännu större arbetskraftsbrist i Danmark som resulterat i jobbmässor riktade mot svensk arbetskraft, säger Björn Ovander, bankchef på Sparbanken Skåne.

Skånsk konjunktur ges ut sedan 2018 av Sparbanken Skåne i samarbete med Øresundsinstitutet. I vårens rapport undersöks hur den för Skåne så viktiga jordbruks- och livsmedelsindustrin påverkas av de snabbt förändrade förutsättningarna för ekonomin med ökande kostnader för el, drivmedel och insatsvaror i flera led.

- Stigande priser på foder, utsäde och gödsel har drivit upp lantbrukarnas produktionskostnader. Det innebär att livsmedelsbolagens inköpskostnader ökar och även de påverkas direkt av exempelvis energipriserna. Detta börjar visa sig i matbutikerna och senaste året har livsmedelspriserna ökat med sex procent. Samtidigt pekar mycket på att vi bara sett början av prisökningarna för livsmedel och andra varor. Rent krasst måste priserna höjas för att säkra livsmedelsförsörjningen, men vi behöver vara uppmärksamma så att inte konsumenterna drabbas av omotiverat höga prisökningar, säger Björn Ovander.

Inflationen har ökat till den högsta nivån på flera decennier. För att pressa ner inflationen har Riksbanken höjt styrräntan, vilket även driver upp bolåneräntorna. I kombination med fortsatt

höga energi- och bränslepriser samt matprisernas uppgång riskerar det att ge kraftigt ökade kostnader för hushållen.

Enligt konjunkturanalysens beräkningar har månadskostnaden för en helt vanlig tvåbarnsfamilj med villa och bil i Skåne, det vill säga nederst i elområde 4, ökat med 3 000 kronor jämfört med ett år tillbaka. Skulle livsmedelspriserna öka med ytterligare tio procent och den rörliga bolåneräntan stiga med en procentenhet innebär det tillsammans med redan höjda priser på el och bensin att samma barnfamilj får se sina månatliga kostnader öka med sammanlagt 6 000 kronor jämfört med nivån för ett år sedan.

- Det är inget orimligt scenario, tvärtom. Redan idag är en del av kostnadsökningarna realiserade och det kommer sannolikt mer. Hur de högre kostnaderna slår varierar med många faktorer. Tyvärr brukar de som redan har en ansträngd ekonomi också bli de som drabbas hårdast i en brytpunkt som denna. En tusenlapp i månaden kan vara den lilla marginal som finns och för många kan det framöver handla om flera tusenlappar i ökade kostnader, säger Anders Hansson, privatekonom på Sparbanken Skåne.
- I dagsläget är det klokt att utifrån en budget gå igenom sina val för att kunna prioritera rätt saker. I praktiken handlar det om att försöka öka de ekonomiska marginalerna och vara försiktig med att binda upp sig för nya fasta kostnader, säger Anders Hansson.

Än så länge är företagen relativt optimistiska inför framtiden, men det återstår att se hur hushållens minskade ekonomiska utrymme slår mot konsumtion och näringsliv. Osäkerhet råder också kring hur inflationen påverkar lönerna framöver. För näringslivet har kriget i Ukraina förstärkt kvardröjande problem från pandemin med flaskhalsar i leveranskedjor och brist på insatsvaror som emballage, råvaror och komponenter vilket drivit upp kostnaderna för tillverkande företag.

Framöver kommer utökade försvarsanslag ta i anspråk en ökad andel av samhällets ekonomiska resurser. I Skåne kommer det leda till nya investeringar och nya jobb i samband med den pågående utbyggnaden av Södra skånska regementet P7 i Revingehed från två bataljoner till en komplett brigad. I Skåne finns dessutom delar av den svenska säkerhets- och försvarsindustrin med bland andra Axis, Saab Kockums och Aimpoint.

Inblickar i rapporten Skånsk konjunktur

- Den sammantagna omsättningen i svenska näringslivet ökade med 10 procent under 2021, en markant återhämtning från coronakrisens 2020. Av de tre storstads länen ökade omsättningen snabbast i Göteborgsregionen med 11,7 procent. I Skåne ökade omsättningen med 8,9 procent och i Stockholm med 7,4 procent.
- Skånes bruttoregionprodukt per invånare var oförändrad under 2020 samtidigt som den sjönk i landet i stort. Det visar liksom många andra variabler att Skåne klarade sig relativt bra under pandemins värsta påverkan 2020. Skåne har dock en lägre BRP/invånare än både Stockholm och Västra Götalands län samt riket.
- Arbetslösheten i Skåne är på den lägsta nivån sedan 2009. Allra lägst är den i Lomma, Vellinge, Kävlinge och Staffanstorps kommuner.
- Temakapitel: Skånes jordbruk samt dryck- och livsmedelsindustri omsätter 71,7 miljarder kronor och står för 25 procent av rikets samlade omsättning inom dessa tre delbranscher. Näringslivet sysselsätter i Skåne närmare 21 000 personer. Sett till SCB:s konsumentprisindex i mars 2022 har livsmedelspriserna ökat med 6 procent jämfört med ett år tillbaka.

- Under 2021 gjordes drygt 5,4 miljoner gästnätter i Skåne. Det är en ökning med 22 procent jämfört med 2020, men är fortsatt under nivån från innan pandemin. Främst är det utländska gäster som inte återkommit. På Österlen och Bjärehalvön är gästnätterna tillbaka på en högre nivå än innan pandemin.
- Skåne växte med 13 000 nya invånare under 2021. Mest ökade befolkningen i Lundaområdet och sydvästra Skåne. Enbart tre kommuner hade negativ befolkningsutveckling. Totalt hade regionen 1 402 000 invånare den 31 december 2021.
- Under 2021 färdigställdes nästan 8 000 bostäder i Skåne. Det är på samma nivå som 2020. Samtidigt påbörjades 9 925 bostäder vilket är en tydlig ökning av bostadsbyggandet i Skåne, med 27 procent upp från 2020. Nu spås en generell nedgång i bostadsbyggandet under kommande år på grund av brist på byggmaterial och fortsatta prishöjningar.
- Priserna på bostadsmarknaden i Skåne har fortsatt att öka, både under det senaste året och under de senaste tre månaderna. Nu står marknaden inför nya utmaningar med ett stigande ränteläge och ökade boendekostnader. Mäklare som intervjuats till Skånsk konjunktur tror på en avmattning i prisutvecklingen.

För mer information

Björn Ovander, bankchef, 046-37 19 71
 Anders Hansson, privatekonom, 046-37 18 44
 Kristian Svensson, pressansvarig, 046-16 23 09

Om Skånsk konjunktur

Skånsk konjunktur är en oberoende rapport om det ekonomiska läget i Skåne som ges ut av Sparbanken Skåne sedan 2018. Materialet är baserat på ett stort antal statistikkällor och kvalitativa intervjuer. Det belyser skånsk konjunktur i dimensionerna invånare, näringsliv och offentlig ekonomi – i såväl övergripande perspektiv som ner på delregion- och kommunnivå. Analysen produceras av Øresundsinstitutet och publiceras två gånger per år.

Om Sparbanken Skåne

Sparbanken Skåne är en regional sparbank för människorna, näringslivet och det lokala samhället. En bank med hög tillgänglighet, smarta tjänster och grundläggande sparbanksvärderingar där besluten fattas nära kunden. Huvudägare är tre skånska sparbanksstiftelser. I samarbete med stiftelserna kan delar av överskottet från bankrörelsen investeras i samhällsutvecklande insatser.

Om Øresundsinstitutet

Øresundsinstitutet är ett dansk-svenskt kunskapscentrum som genom analyser, fakta, nätverksmöten och nyhetsbyrån News Øresund bidrar till en ökad kännedom om utvecklingen i regionen. Verksamheten drivs utan vinstintresse och med finansiering från mer än 100 medlemmar från stat, regioner, kommuner, universitet och det privata näringslivet.